

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมัน (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙)

ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมัน กำหนดวิสัยทัศน์การวิจัยไว้ว่า “มุ่งการวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มปาล์มน้ำมันทั้งระบบอย่างยั่งยืน” มีพันธกิจการวิจัย ประกอบด้วย ๑) ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน ๒) ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวิจัยและพัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ปาล์มน้ำมันอย่างบูรณาการ ๓) จัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาปาล์มน้ำมัน และ ๔) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนการวิจัยและพัฒนาปาล์มน้ำมันทั้งภายในและต่างประเทศ ทั้งนี้ มียุทธศาสตร์การวิจัย ๔ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) การวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน เร่งพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตสูงสุด เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการในอนาคต และเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถ เพิ่มผลผลิตและมูลค่าปาล์มน้ำมัน ๒) การวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าในทางอุตสาหกรรม และเป็นพลังงานทดแทน โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถ การใช้พลังงานทดแทนจากปาล์มน้ำมัน ๓) การวิจัยด้านเศรษฐกิจการผลิต การตลาดและโลจิสติกส์ โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาการผลิตปาล์มทั้งระบบให้มีศักยภาพการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ รวมถึงการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์อย่างบูรณาการ รวมทั้งการเชื่อมโยงระบบขนส่งและโลจิสติกส์ในภูมิภาคและเครือข่ายคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการค้า การลงทุน ตลอดจนส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ ๔) การวิจัยด้านนโยบายของรัฐ การบริหารจัดการปาล์มน้ำมันเพื่อความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นเพื่อกำหนดนโยบายของรัฐ การบริหารและการจัดการ การวางแผนทางการประกันรายได้ การจัดตั้งกองทุนปาล์ม น้ำมัน การบริหารการนำเข้าเฉพาะน้ำมันปาล์ม เพื่อการบริโภคและกำหนดระยะเวลานำเข้าที่ชัดเจนไม่ส่งผลกระทบต่อราคาปาล์ม

สำหรับเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วย ๑) ผลงานวิจัยด้านปาล์มน้ำมันถูกนำไปใช้ประโยชน์ แก้ไขปัญหาบนโจทย์วิจัยและความต้องการของผู้ใช้อย่างแท้จริง ๒) ผลงานวิจัยด้านปาล์มน้ำมัน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมันอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จของยุทธศาสตร์ กล่าวคือ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาปาล์มน้ำมันอย่างจริงจัง และจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยด้านปาล์มน้ำมันอย่างเพียงพอและเหมาะสมหน่วยงานบริหารงานวิจัยต้องมีการบริหารงบประมาณเพื่อการวิจัยปาล์มน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีการประสานความร่วมมือบูรณาการการดำเนินการวิจัยภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยเดียวกันอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง และสุดท้ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาปาล์มน้ำมัน มีการประสานความร่วมมือนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างจริงจัง

ยุทธศาสตร์การวิจัยประเด็นด้านปาล์มน้ำมัน (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙)

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ ความเป็นมาของงานวิจัยด้านปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมัน (Oil Palm) เป็นพืชตระกูลปาล์มลักษณะลำต้นเดี่ยว จัดเป็นพืชเศรษฐกิจและให้ผลผลิตน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่สูงกว่าพืชน้ำมันทุกชนิด รวมทั้งผลผลิตสามารถนำมาแปรรูปทำเป็นน้ำมันปาล์มประกอบอาหาร เนย รวมถึงเป็นส่วนผสมในไบโอดีเซล ในปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนจะเป็นผู้ผลิตน้ำมันปาล์มที่สำคัญของโลกโดยมีสัดส่วนรวมกันราวร้อยละ ๙๐ ของปริมาณการผลิตน้ำมันปาล์มของโลก โดยประเทศที่ผลิตและส่งออกน้ำมันปาล์มรายใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย โดยในประเทศไทยมีการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้และภาคตะวันออก เป็นพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก คือ ปาล์มน้ำมันลูกผสมเทเนอรา ในช่วงปี ๒๕๔๗-๒๕๕๐ รัฐบาลโดยกรมพัฒนาที่ดินได้ส่งเสริมให้มีการปลูกปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ในพื้นที่นาร้าง

เนื่องจากปาล์มน้ำเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีอนาคต โดยผลผลิตสามารถนำมาเป็นส่วนผสมในไบโอดีเซลเพื่อตอบสนองความต้องการพลังงานทางเลือกที่มีเพิ่มขึ้นได้ รวมทั้งจากการวิเคราะห์ของศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย¹ คาดว่า ในอนาคตสถานะแวดล้อมของน้ำมันปาล์มของไทยจะเปลี่ยนแปลงไป เนื่องมาจากความเป็นไปได้ ๒ ปัจจัย ประกอบด้วย ๑) บริบทของการเปิดการค้าเสรีในกรอบต่างๆ โดยเฉพาะกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งจะเป็ปัจจัยเร่งให้อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยต้องเร่งพัฒนาศักยภาพหรือผลิตภาพให้มากขึ้น เนื่องจากการใช้นโยบายปกป้องอุตสาหกรรมบางประเภทให้กับผู้ประกอบการในประเทศ อาจทำได้อย่างจำกัด อันเป็นผลมาจากแนวโน้มการค้าระหว่างประเทศมีความเกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าในกรอบของรายการสินค้าที่กว้างกว่าเดิม และ ๒) การสนับสนุนอุตสาหกรรมกลางน้ำและปลายน้ำปาล์มน้ำมันของไทยอาจต้องเผชิญอุปสรรคด้านต้นทุนวัตถุดิบน้ำมันปาล์มที่สูง เนื่องจากต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มของไทยสูงกว่าอินโดนีเซียและมาเลเซีย (ต้นทุนการผลิตในไทยสูงกว่ามาเลเซีย ๔ เท่า) ซึ่งเป็นผลให้ผลิตภัณ์จากน้ำมันปาล์มของไทยเสียเปรียบทางการแข่งขันในตลาดโลกได้ ดังนั้น งานวิจัยด้านปาล์มน้ำมันจึงมีความจำเป็นและสำคัญ เพื่อเป็นองค์ความรู้แก่ประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตน้ำมันปาล์มรายใหญ่เพื่อสนับสนุนการเตรียมพร้อมปรับตัวทั้งในระยะสั้นและยาว โดยเฉพาะในการพัฒนายกระดับคุณภาพผลผลิตให้ตรงตามมาตรฐานโลก (Round Table for Sustainable Palm Oil : RSPO) เพื่อรักษาและเพิ่มระดับการค้าน้ำมันปาล์ม รวมทั้งหาโอกาสเพิ่มมูลค่าปาล์มน้ำมันผ่านการส่งเสริมการขยายอุตสาหกรรมปลายน้ำที่มีมูลค่าสูงในประเทศ เพื่อให้การปลูกปาล์มน้ำมันและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยมีความยั่งยืนและมีศักยภาพแข่งขันในระดับภูมิภาคได้

๑.๒ วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนา ด้านปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อประเทศ และสามารถสนับสนุนการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร ด้านพลังงานของประเทศได้ ปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตน้ำมันปาล์มได้เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศในด้านต่างๆ แต่จากโครงสร้างการผลิตที่ส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อย ทำให้การผลิตน้ำมันปาล์มของไทยมีต้นทุนที่สูงกว่าประเทศผู้ผลิตรายใหญ่อื่นๆ (ต้นทุน

¹ ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย. ๒๕๕๖. “ศูนย์วิจัยกสิกรรมฯ คาดราคาน้ำมันปาล์มช่วงที่เหลือปี ๕๖ ยังมีความผันผวน” (ออนไลน์). <http://befogg-beta.com/84>. สืบค้นวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖.

การผลิตในไทยสูงกว่ามาเลเซีย ๔ เท่า) นับว่าเป็นจุดอ่อนสำคัญที่มีผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทย หากแต่ไทยก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ส่งผลให้ไม่มีกำแพงภาษี ดังนั้น ไทยจะต้องมีการเตรียมตัวรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าอย่างมีสติบนพื้นฐานของข้อมูลการผลิตและการใช้น้ำมันปาล์มของโลก รวมทั้งเกษตรกรและผู้ประกอบการควรเร่งหาแนวทางเพื่อลดต้นทุนการผลิต ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้ น้ำมันปาล์มของไทยสามารถแข่งขันได้ในอาเซียน

การผลิตปาล์มน้ำมันของไทยภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จากข้อมูลของศูนย์ศึกษาการค้ำระหว่างประเทศของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กล่าวไว้ว่า ปาล์มน้ำมันเป็นพืชน้ำมันชนิดหนึ่งเมื่อผ่านการสกัดมาเป็นน้ำมันปาล์มแล้ว จะเป็นน้ำมันที่มีคุณประโยชน์มากมายไม่ว่าจะเป็นคุณประโยชน์ในด้านสารอาหารซึ่งประกอบด้วย กรดไขมันหลายชนิด อุดมด้วยวิตามินอี และวิตามินเอ อีกทั้งยังสามารถเป็นวัตถุดิบหรือสารตั้งต้นในอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป อุตสาหกรรมบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง อุตสาหกรรมที่ใช้โอเลฟินเป็นวัตถุดิบ และอุตสาหกรรมการผลิตไบโอดีเซล เป็นต้น ปาล์มน้ำมันปลูกได้เพียงประมาณ ๔๒ ประเทศทั่วโลกเท่านั้น ประเทศในอาเซียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาเลเซียและอินโดนีเซีย กลายเป็นแหล่งผลิตปาล์มน้ำมันหลักของโลก ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่อยู่บริเวณที่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน อยู่ตรงจุดที่ได้เปรียบและสามารถปลูกได้ดีเช่นกัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประเทศที่สามารถผลิตปาล์มน้ำมันแยกตามศักยภาพในการผลิตน้ำมันพืชแล้วจะสามารถแยกได้ ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑) ประเทศที่ผลิตน้ำมันเกินความต้องการใช้ในประเทศ มีจำนวน ๑๑ ประเทศ แต่มีเพียง ๔ ประเทศ ที่มีศักยภาพในการส่งออกน้ำมันพืช ประกอบด้วย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สหรัฐอเมริกา และบราซิล

๒) ประเทศที่ผลิตน้ำมันพืชเพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศ มี จำนวน ๑๘ ประเทศ ซึ่งประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้

๓) ประเทศที่ผลิตน้ำมันพืชไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศ มีจำนวน ๔๗ ประเทศ ประเทศที่เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ ได้แก่ รัสเซีย จีน เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ อินเดีย ปากีสถาน รวมถึงเวียดนามและกัมพูชา

สำหรับยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทย ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ศูนย์ศึกษาการค้ำระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย สรุปไว้มีดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนการผลิตปาล์มน้ำมัน

ยุทธศาสตร์การพัฒนการผลิตปาล์มน้ำมันของไทย เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องการเสริมสร้างรากฐาน การผลิตของปาล์มน้ำมันไทยให้มีประสิทธิภาพ เช่น ต้นทุนการผลิตต่ำ ผลผลิตต่อไร่สูง ผลผลิตมีคุณภาพ และปริมาณผลผลิตสม่ำเสมอ เป็นต้น โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยในการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ปาล์มที่ให้ผลผลิตเป็นปริมาณน้ำมันที่เทียบเท่ากับการผลิตของผู้ผลิตรายใหญ่ และเผยแพร่ สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถผลิตได้จริง

๒) ยุทธศาสตร์การขยายพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสม

แม้ว่าปัจจุบันไทยจะเป็นผู้ผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มเป็นอันดับต้นๆ ของโลกจากทั้งหมด ประเทศที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั่วโลก ๔๒ ประเทศ และเพียงพอต่อการบริโภคในประเทศแล้ว แต่การขยายพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสมยังเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องผลักดันให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อตอบสนองต่อการบริโภคและเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนในอนาคต รวมถึงอาจมีการขยายการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีพื้นที่มีศักยภาพเหมาะสม

๓) ยุทธศาสตร์การรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่ง

เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรชาวสวนปาล์ม โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างอำนาจต่อรองให้เกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร

รายย่อย รวมถึงสร้างเสถียรภาพด้านราคา ต้นทุนการผลิต ความมั่นคงและคุณภาพของวัตถุดิบ อันจะส่งผลให้เพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้

๔) ยุทธศาสตร์การสร้างมูลค่าเพิ่ม

ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์มากมาย สามารถนำไปใช้ได้ ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย ทั้งอุตสาหกรรมอาหาร อาหารแปรรูป อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน และ อุตสาหกรรมโอเลโอเคมี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่กำกับดูแลนโยบายเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน ต้องส่งเสริมและเร่งผลักดันให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

เป็นยุทธศาสตร์ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มอย่างเป็นระบบมากที่สุด เช่นเดียวกับ Malaysian Palm Oil Board (MPOB) ซึ่งแม้ว่าจะมีหลายหน่วยงานหรือคณะกรรมการหลายชุด รวมถึงคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ แต่ทั้งนี้การดำเนินงานยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการยกระดับชาติเพื่อบริหารจัดการพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ตั้งแต่การผลิตของเกษตรกร จนถึงผลผลิตขั้นสุดท้าย เพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันในการพัฒนาปาล์ม น้ำมันของไทยให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศทั้งด้านอาหารและด้านพลังงาน และท้ายที่สุดยังเป็นแหล่งสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศไทยด้วย

จากการที่ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ สามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้หลากหลาย เช่น สบู่ นมข้นหวาน บะหมี่สำเร็จรูป น้ำมันพืช อาหารสัตว์ กรดไขมันต่างๆ และสารตั้งต้นในอุตสาหกรรมต่างๆ ไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ ผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมโอเลโอเคมี มีการใช้น้ำมันปาล์มในปริมาณสูงเนื่องจากคุณสมบัติโดยเฉพาะของน้ำมันปาล์มที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางตลอดจนบทบาทสำคัญทางด้านพลังงาน โดยสามารถผลิตเป็นพลังงานทดแทน คือ ไบโอดีเซล (เมทิลเอสเทอร์) เพื่อใช้ทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียเงินตราในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงปีละกว่าแสนล้านบาท นอกจากนี้ ยังคัดแปลงน้ำมันปาล์มเป็นกะทิ โดยนำน้ำมันปาล์มสตีเรียและน้ำมันเมล็ดในปาล์มที่ผ่านการเติมไฮโดรเจนมาใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มมูลค่า ใช้ทดแทนกะทิซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้จากมะพร้าว และใช้ในการประกอบอาหารของไทยเกือบทุกประเภท อีกทั้งน้ำมันปาล์มยังมีคุณค่าทางอาหารสูงเพราะมีสารอาหารต่างๆ เช่น โทโคฟีรอล โทโคไตรอีนอล และเบต้าแคโรทีน เนื่องจากปาล์มน้ำมันให้ประโยชน์อย่างมากมาย ทั้งทางด้านบริโภคและอุปโภค แนวโน้มทางเศรษฐกิจความต้องการใช้ปาล์มน้ำมันทั้งเป็นพืชอาหารและพืชพลังงานเพิ่มมากขึ้น ราคาปาล์มน้ำมันในตลาดโลกก็ปรับตัวสูงขึ้น ปัจจุบันความต้องการใช้ปาล์มน้ำมันจึงมีมากขึ้น ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอ เกิดปัญหาการขาดแคลนผลปาล์มและน้ำมันปาล์มดิบ รวมถึงปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันออกสู่ตลาดลดลง ส่งผลกระทบต่อโรงงานอุตสาหกรรมและผู้บริโภค เพราะราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มปรับตัวสูงขึ้น เพื่อให้เกิดการสมดุลในระบบการผลิต การตลาด และผู้บริโภค และเพื่อแข่งขันทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซียและมาเลเซีย การวิจัยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันทั้งระบบ จึงเป็นการสร้างศักยภาพอุตสาหกรรมปาล์ม น้ำมันสู่ความเป็นเลิศและก้าวไปสู่เวทีตลาดโลก

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และหน่วยงานวิจัย ๕ ส. ได้หารือร่วมกัน โดยตระหนักดีว่าการกำหนดโครงสร้างและเป้าหมายการวิจัยของชาติ ในรูปนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการดำเนินการวิจัยของประเทศให้ได้อย่างเป็นระบบ สามารถเป็นเครื่องมือที่คาดหวังว่าสามารถชี้นำการวิจัยที่จะสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและบรรลุเป้าหมายตามความต้องการของประเทศได้อย่างแท้จริง โดยให้มีความสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ และสามารถสนับสนุนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงความสามารถในการสร้างดุลยภาพระหว่างภาค

เศรษฐกิจ สังคม แต่หากมองการกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติในภาพกว้างโดยไม่มุ่งประเด็น อาจยังเห็นภาพรวม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไม่ชัดเจนนัก การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็น ด้านปาล์มน้ำมัน จึงมุ่งเน้นในประเด็นที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ชัดเจน

ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมัน จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาผลผลิตปาล์มน้ำมัน เนื่องจากปัจจุบันได้มีหลายหน่วยงานที่ทำวิจัยและให้ทุนสนับสนุนการวิจัยด้านผลิตผลการเกษตร แต่พบว่าผลงานวิจัยหลายชิ้นยังไม่สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้ รวมถึงการใช้งบประมาณการวิจัยให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้บริหารหน่วยงานที่ทำวิจัยและให้ทุนสนับสนุนการวิจัยควรร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาด้วย การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผ่านการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมัน เพื่อทุกหน่วยงานจะได้ใช้ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้เป็นแผนแม่บทและแนวทางการดำเนินงานวิจัยด้านปาล์มน้ำมันของประเทศ โดยเน้นความต้องการของเกษตรกรและผู้ประกอบการเป็นหลัก ใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนุนเสริมเพิ่มความเข้มแข็งของผลผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งผ่านจุดแข็งของแต่ละหน่วยงานวิจัย และผ่านความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อเกิดผลลัพธ์การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันการปลูกปาล์มน้ำมันของบ้านเรายังประสบกับปัญหาอีกหลายด้าน อาทิ การบริหารจัดการต้นปาล์มที่หมดอายุ การพัฒนาพันธุ์ปาล์มให้เหมาะสมกับพื้นที่ และการบริหารศัตรูปาล์ม ฯลฯ

๑.๓ ผลงานวิจัยที่เคยมีมาแล้วในอดีต ช่องว่างการวิจัย และประเด็นที่สำคัญของการวิจัยที่เกี่ยวกับด้านปาล์มน้ำมันที่เป็นที่ต้องการของประเทศ

จากงานวิจัยพบว่าปาล์มน้ำมันจะเกี่ยวข้องกับด้านพลังงาน คือ การนำมาผลิตไบโอดีเซล ซึ่งปัจจุบันผลิตจากปาล์มโดยผลิตปาล์มน้ำมันได้ประมาณ ๓.๕ ตันต่อไร่ จากการคาดการณ์บอกว่าน้ำมันจะหมดจากโลกไปแน่ๆ ซึ่งเมื่อหมดแล้วไม่น่าห่วง ทุกคนจะไม่มีใช้เหมือนกัน แต่ที่น่าห่วงคือช่วงที่กำลังจะหมด สมมติว่าอีก ๕๐ ปี น้ำมันจะหมดจากโลก ช่วงครึ่งสุดท้ายจะเกิดการแย่งน้ำมันกัน ในปีนี้ราคาน้ำมันเก่านั้นจะประมาณ ๑๓๐ เหรียญต่อบาร์เรล แต่มีวิกฤติเศรษฐกิจของยุโรปเกิดขึ้นทำให้ราคาน้ำมันอยู่ที่ประมาณ ๑๐๐ เหรียญต่อบาร์เรล คาดว่าเมื่อวิกฤติเศรษฐกิจหมดไปราคาน้ำมันน่าจะขึ้นไปถึง ๑๕๐ เหรียญต่อบาร์เรล ดังนั้นน้ำมันทดแทนต้องเกิดขึ้น ปาล์มน้ำมันเป็นตัวเลือกที่ดี อย่างไรก็ตาม กำลังการผลิตปาล์มของเราไม่พอใช้โดยน้ำมันที่เราใช้ในปัจจุบัน เราใช้เบนซิน ๒๐ ล้านลิตรต่อวัน แต่เราใช้น้ำมันดีเซล ๕๐ ล้านลิตรต่อวัน ในแง่ของนโยบายพลังงานคือทำอย่างไรจึงจะลดหรือหาอะไรมาทดแทนน้ำมันดีเซลได้ โดยเราตั้งเป้าไว้ทดแทนร้อยละ ๒๐ แต่ปัจจุบันเราทดแทนได้แค่ร้อยละ ๓ แต่หากเราต้องการทดแทนที่ร้อยละ ๕ เราต้องมีพื้นที่ปลูกปาล์มถึง ๒๐ ล้านไร่ และหากต้องการทดแทนร้อยละ ๑๐ เราต้องปลูกปาล์มถึง ๔๐ ล้านไร่ โจทย์คือทำอย่างไรจะเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่ และขยายพื้นที่ปลูกได้ ต้นปาล์มยังมีคุณสมบัติทนดินเปรี้ยว สามารถไปปลูกในพื้นที่ที่ร้างได้ โดยมีการนำไปทดสอบปลูกที่สวนส้มร้างที่รังสิตก็ได้ผลดีพอสมควร และการทำปาล์มให้ทนแล้งได้ในระดับหนึ่ง เพื่อขยายพื้นที่ปลูกได้ เนื่องจากเมื่อเกิดสภาพภูมิอากาศแห้งแล้งผลผลิตปาล์มจะลดลง

จากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กล่าวว่าแนวโน้มสถานการณ์ปาล์มน้ำมันของโลกในปี ๒๕๕๖ ด้านการผลิตซึ่งกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) คาดการณ์ว่าผลผลิตน้ำมันปาล์มจะเพิ่มขึ้นจาก ๕๐.๗๐ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๕๓.๓๓ ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๑๙ เนื่องจากประเทศผู้ผลิตรายใหญ่อย่างอินโดนีเซียและมาเลเซีย ขยายเนื้อที่ปลูกมากขึ้น ความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม ๕๒.๐๙ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก ๔๙.๐๐ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๖.๓๑ เนื่องจากความต้องการด้านอาหารและด้านพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น ส่วนด้านราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกจะลดลงเฉลี่ยตันละ ๒,๖๐๐-๒,๗๐๐ ริงกิต (๒๖-๒๗ บาทต่อกิโลกรัม) เนื่องจากปริมาณสต็อกน้ำมันปาล์มดิบคงเหลือปริมาณสูงและประเทศผู้ผลิตสำคัญ คือ อินโดนีเซียและมาเลเซียผลิตน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น ทั้ง ๒ ประเทศมีนโยบายปรับลดภาษีการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบจึงส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มปรับตัวลดลง ส่วนสถานการณ์น้ำมันปาล์มในประเทศไทย คาดว่าในปี ๒๕๕๖

จะมีเนื้อที่ให้ผล ๔.๑๑ ล้านไร่ ผลผลิต ๑๒.๐๒ ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ ๒,๙๒๕ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๕ ซึ่งจากเนื้อที่ให้ผล ๓.๙๘ ล้านไร่ ผลผลิต ๑๑.๓๓ ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ ๒,๘๔๔ กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๗ ร้อยละ ๖.๐๙ และร้อยละ ๒.๘๕ ตามลำดับ ด้านการตลาดความต้องการใช้คาดว่าจะปี ๒๕๕๖ ความต้องการใช้เพื่อการบริโภคมีปริมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัน สำหรับการนำไปผลิตไบโอดีเซล (B100) กระทรวงพลังงานยังคงสัดส่วนการผลิตน้ำมันปาล์มในน้ำมันดีเซลเป็นร้อยละ ๕ โดยประมาณการความต้องการใช้ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ๖๑๐,๐๐๐ ตัน และคาดว่าจะความต้องการใช้ภายในประเทศมีปริมาณรวมทั้งสิ้น ๑.๖๑ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๐.๑๗

๑.๔ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและจุดแข็งจุดอ่อนในประเด็นการพัฒนาและการวิจัยด้านปาล์มน้ำมันที่เป็นที่ต้องการของประเทศ

๑) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๒) จุดแข็งจุดอ่อนในประเด็นพัฒนาและวิจัยด้านปาล์มน้ำมัน

(๑) ประเทศไทยยังขาดงานวิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์ด้านปาล์มน้ำมัน ซึ่งสามารถเป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจการวางแผนควบคุมจตุรัสผลปาล์ม ก่อให้เกิดระบบการรับซื้อที่ได้มาตรฐานซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงกัราคาที่สูงขึ้นของปาล์มสด

(๒) ประเทศไทยยังขาดงานวิจัยในการพัฒนาพันธุ์ปาล์มที่มีผลผลิตและเปอร์เซ็นต์น้ำมันปาล์มสูงเพื่อให้สวนปาล์มที่เป็นของเกษตรกรรายย่อย

(๓) ประเทศไทยยังขาดงานวิจัยการกำหนดขนาดพื้นที่ปลูกต่อครัวเรือนมีขนาดเล็กเฉลี่ย เพื่อให้คุ้มต่อที่จะลงทุนในเชิงพาณิชย์

(๔) ประเทศไทยยังขาดงานวิจัยเพื่อพัฒนาวัสดุการเกษตรที่มีคุณภาพและราคาต่ำ เช่น ปุ๋ยมีคุณภาพและมีราคาต่ำทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยต่ำไปด้วย

(๕) ประเทศไทยยังขาดงานวิจัยเพื่อตอบโจทย์เกษตรกรทั้งรายใหญ่และรายย่อยที่รับการสนับสนุนจากภาครัฐ อาทิ การปรับเปลี่ยนพันธุ์ใหม่

๑.๕ นโยบายและยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นที่มาของยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมันที่เป็นที่ต้องการของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ตระหนักถึงความสำคัญของการบูรณาการด้านการวิจัยให้สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นหลัก เพื่อการนำไปใช้ให้เกิดผลทั้งการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาอย่างรอบด้าน โดยรวมถึงเรื่องปาล์มน้ำมัน ซึ่ง วช. มุ่งใช้การวิจัยเป็นกลไกในการพัฒนาปาล์มน้ำมันที่เชื่อมโยงสู่ท้องถิ่น และใช้ระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อการถ่ายทอดผลงานวิจัยลงสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ จึงมีการกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมันขึ้น เพื่อใช้สนับสนุนและแก้ปัญหาด้านปาล์มน้ำมันมาประยุกต์ใช้กับภาคส่วนต่างๆ ของประเทศ อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเพื่อให้ยุทธศาสตร์การวิจัยมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน จึงได้กำหนดรายละเอียดของยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยยึดเนื้อหาของแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี) และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗ โดยที่ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมันจะสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ประเทศ จะเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อหลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลาง ในประเด็นหลักด้านเกษตร มีแนวทางการดำเนินการด้านแผนที่การใช้ที่ดิน (Zoning) เพื่อผลิตสินค้าเกษตร การพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

ความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ในแนวทางการพัฒนา ๕.๑ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลปัจจุบัน คือ นโยบายเศรษฐกิจ ในนโยบายเฉพาะด้านนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ในหัวข้อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช โดยการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ฯ และหัวข้อการเร่งพัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และอยู่ร่วมกับชุมชนได้ โดยปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตการใช้ทรัพยากรและลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ด้วยหลักการการลดการใช้ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ เพิ่มปริมาณการใช้พลังงานทดแทนในภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

สำหรับความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ปี ๒๕๕๕ กล่าวคือ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและเสริมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย และสำหรับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ปี ๒๕๕๖ พบว่ามีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยเฉพาะแผนงานพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม ตามแผนงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และแผนงานส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย และสุดท้าย คือ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ปี ๒๕๕๗ โดยสอดคล้องตามยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน การส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าภาคการเกษตร แผนงานส่งเสริมและพัฒนากีฬาและนันทนาการ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

๒. วิสัยทัศน์การวิจัย

มุ่งการวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มปาล์มน้ำมันทั้งระบบอย่างยั่งยืน

๓. พันธกิจการวิจัย

- ๓.๑ ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน
- ๓.๒ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวิจัยและพัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ปาล์มน้ำมันอย่างบูรณาการ
- ๓.๓ จัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนา และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาปาล์มน้ำมัน
- ๓.๔ เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนการวิจัยและพัฒนาปาล์มน้ำมันทั้งภายในและต่างประเทศ

๔. ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์การวิจัย

ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมัน มี ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๑ การวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน เร่งพัฒนาพันธุ์ปาล์ม น้ำมันที่ให้ผลผลิตสูงสุด เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการในอนาคต และเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถ เพิ่มผลผลิตและมูลค่าปาล์มน้ำมัน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๒ การวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าในทางอุตสาหกรรม และเป็นพลังงานทดแทน

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถ การใช้พลังงานทดแทนจากปาล์มน้ำมัน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๓ การวิจัยด้านเศรษฐกิจการผลิต การตลาดและโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตปาล์มทั้งระบบให้มีศักยภาพการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ รวมถึงการพัฒนากระบวนการขนส่ง และโลจิสติกส์อย่างบูรณาการ รวมทั้งการเชื่อมโยงระบบขนส่งและโลจิสติกส์ในภูมิภาคและเครือข่ายคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการค้า การลงทุน ตลอดจนส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๔ การวิจัยด้านนโยบายของรัฐ การบริหารจัดการปาล์มน้ำมันเพื่อความยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบายของรัฐ การบริหารและการจัดการ การวางแผนทางการประกันรายได้ การจัดตั้งกองทุนปาล์มน้ำมัน การบริหารการนำเข้าเฉพาะน้ำมันปาล์ม เพื่อการบริโภคและกำหนดระยะเวลานำเข้าที่ชัดเจนไม่ให้ส่งผลกระทบต่อราคาปาล์มภายในประเทศ

๕. เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์/กลยุทธ์การวิจัย

เป้าประสงค์ด้านการวิจัยของปาล์มน้ำมันเกิดจากการกำหนดเป้าหมายการวิจัยในระดับวิสัยทัศน์ ซึ่งมุ่งแสดงเป้าหมายที่ดำเนินการให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้

๕.๑ ผลงานวิจัยด้านปาล์มน้ำมันถูกนำไปใช้ประโยชน์ แก้ไขปัญหาบนโจทย์วิจัยและความต้องการของผู้ใช้อย่างแท้จริง

๕.๒ ผลงานวิจัยด้านปาล์มน้ำมัน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากปาล์ม น้ำมันอย่างเป็นรูปธรรม

๕.๓ เพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของกลุ่มประเทศอาเซียน ในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปี ๒๕๕๘

๖. ผลผลิตและผลลัพธ์ ตัวชี้วัดและเป้าหมาย

๖.๑ ผลผลิต

๑) เชิงปริมาณ คือ รายงานการวิจัยด้านปาล์มน้ำมันของหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน

๒) เชิงคุณภาพ คือ ผลการศึกษาวิจัยด้านปาล์มน้ำมันของหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๖.๒ ผลลัพธ์

หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้รับประโยชน์จากองค์ความรู้ด้านปาล์มน้ำมัน

๖.๓ ตัวชี้วัด

ร้อยละหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้รับประโยชน์จากองค์ความรู้ด้านปาล์มน้ำมัน

๖.๔ เป้าหมาย

หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้รับประโยชน์จากองค์ความรู้ด้านปาล์มน้ำมันไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มเป้าหมาย

๗. หน่วยงานหลักและเครือข่ายที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ หน่วยงานหลัก

- ๑) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ
- ๒) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- ๓) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ๔) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- ๕) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

๗.๒ หน่วยงานเครือข่ายที่สำคัญ

- ๑) กระทรวงพลังงาน
- ๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๓) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)
- ๔) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.)
- ๕) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)
- ๖) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- ๗) สถาบันการศึกษารัฐ และเอกชน

๘. แผนงานวิจัยหลักและกรอบเวลา

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๑ การวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน กรอบเวลา ช่วง ๑ ปีแรก

แผนงานวิจัยที่ ๑ การปรับปรุงสายพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมที่สุดและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

แผนงานวิจัยที่ ๒ การเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในเขตเหมาะสม ปรับปรุงสวนปาล์มโดยการปลูกทดแทนด้วยพันธุ์ดี การจัดการผลผลิตที่ถูกต้อง

แผนงานวิจัยที่ ๓ การเพิ่มขีดการพัฒนาเครื่องจักรกล และอุปกรณ์การผลิตที่เกี่ยวข้องอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน เช่น เครื่องวัดเปอร์เซ็นต์น้ำมัน (Tool Kit)

แผนงานวิจัยที่ ๔ การปรับปรุงฟื้นฟูสวนปาล์มน้ำมันเก่าในเขตพื้นที่เหมาะสม

แผนงานวิจัยที่ ๕ การปรับโครงสร้างการผลิตอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันสู่ภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

แผนงานวิจัยที่ ๖ การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน

แผนงานวิจัยที่ ๗ การจัดการให้มีการปลูกปาล์มพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูง มีการจัดการสวนปาล์มที่ดีและการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง

แผนงานวิจัยที่ ๘ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์การให้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต

**ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๒ การวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าในทางอุตสาหกรรม และเป็นพลังงานทดแทน
กรอบเวลา ช่วงปีที่ ๑-๒**

แผนงานวิจัยที่ ๑ การสนับสนุนการผลิตอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม สู่ภาคการผลิตที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ (ทั้งในระดับชุมชนและอุตสาหกรรม)

แผนงานวิจัยที่ ๒ การสนับสนุนการผลิตและการใช้ไบโอดีเซลอย่างต่อเนื่องชัดเจน

แผนงานวิจัยที่ ๓ การพัฒนาระบบกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์อื่นๆ ทั้งระบบจากปาล์มน้ำมันเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน

แผนงานวิจัยที่ ๔ การพัฒนาเครื่องมือวัตเปอร์เซนต์ปาล์มน้ำมัน (Tool Kid) ที่ให้ผลแม่นยำและรวดเร็ว

แผนงานวิจัยที่ ๕ การวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันให้เป็น Commercial Matching

**ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๓ การวิจัยด้านเศรษฐกิจการผลิต การตลาด และโลจิสติกส์ กรอบเวลา
ช่วงปีที่ ๒-๓**

แผนงานวิจัยที่ ๑ การวิจัยและพัฒนาปาล์มน้ำมันคุณภาพสูงในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต

แผนงานวิจัยที่ ๒ การสนับสนุนการบูรณาการผลิต การตลาด บนพื้นฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของเกษตรกร

แผนงานวิจัยที่ ๓ การพัฒนาและขยายขีดความสามารถของโครงข่ายคมนาคม การขนส่งระบบรางของปาล์มน้ำมัน

แผนงานวิจัยที่ ๔ การพัฒนาปาล์มน้ำมัน และการเพิ่มมูลค่าสินค้า เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาด

แผนงานวิจัยที่ ๕ การเสริมสร้างนโยบายการตลาดน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และกระจายผลประโยชน์สู่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

แผนงานวิจัยที่ ๖ การส่งเสริมการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่มีขนาดเหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูก เพื่อลดต้นทุนขนส่ง

แผนงานวิจัยที่ ๗ การวิจัยและพัฒนาวิทยาการด้านโลจิสติกส์เพื่อแก้ปัญหาด้านทุนการผลิต

**ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๔ การวิจัยด้านนโยบายของรัฐ การบริหารจัดการปาล์มน้ำมันเพื่อความ
ยั่งยืน กรอบเวลา ช่วงปีที่ ๒-๔**

แผนงานวิจัยที่ ๑ การเสริมสร้างและสนับสนุนขบวนการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม

แผนงานวิจัยที่ ๒ การสนับสนุนการให้ความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน การสร้างขบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีปาล์มน้ำมันอย่างต่อเนื่อง

แผนงานวิจัยที่ ๓ การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มให้มีความเป็นเอกภาพและสอดคล้องกัน เพื่อยกเว้น พ.ร.บ. ปาล์มน้ำมัน ภายในปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙

แผนงานวิจัยที่ ๔ การจัดตั้งองค์กรกลาง และกองทุนพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม

แผนงานวิจัยที่ ๕ การสร้างขบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีปาล์มน้ำมันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรด้วยตนเอง

แผนงานวิจัยที่ ๖ การจัดการงานวิจัยและเทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์

๙. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของยุทธศาสตร์/กลยุทธ์การวิจัย

๙.๑ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านปาล์มน้ำมันอย่างจริงจัง จัดสรรงบประมาณ เพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอและเหมาะสม

๙.๒ หน่วยงานบริหารงานวิจัยมีการบริหารงบประมาณเพื่อการวิจัยด้านปาล์มน้ำมันอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

๙.๓ หน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีการประสานความร่วมมือบูรณาการการดำเนินการวิจัยภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยเดียวกันอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง

๙.๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านปาล์มน้ำมัน มีการประสานความร่วมมือนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างจริงจัง

๑๐. แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์/กลยุทธ์การวิจัย

๑๐.๑ แผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและเป็นระบบ (Action Plan)

ภายหลังจากการกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมันแล้วจะมีการกำหนดแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและเป็นระบบ และวางต่อเนื่องเป็นระยะยาวเพื่อให้แผนการวิจัยด้านต่างๆ มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ พร้อมแผนดำเนินงาน รวมทั้งช่วงเวลาการทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การวิจัยระยะต่อไป ในกรณีที่มีสถานการณ์ใหม่ หรือสถานการณ์ที่แตกต่างจากที่เคยศึกษาไว้ อันจะทำให้ยุทธศาสตร์การวิจัยมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงมากขึ้น

๑๐.๒ การสื่อสารและการประสานงาน

ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมันจะเกี่ยวข้องกับภาคส่วนและองค์กรจำนวนมากและเป็นแผนระยะกลาง ดังนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสื่อสารอย่างใกล้ชิด ทั้งถึงและต่อเนื่อง โดยอาจมีการจัดตั้งเป็นเครือข่ายของแต่ละภาคส่วน (Sector Networking) และข้ามภาคส่วน (Inter-Sector Networking) และอาจผนวกกับเครือข่ายออนไลน์ พัฒนาเป็นระบบสังคมออนไลน์ (Social Networking) ซึ่งจะเป็นช่องทางที่เหมาะสมในระยะเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า ในการดำเนินการการพัฒนาสังคมออนไลน์จะเป็นการยกระดับความร่วมมือของนักวิจัยในสหวิทยาการ และช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล การโต้ตอบ และกระทั่งการติดต่อขอข้อมูลการวิจัยระหว่างภาคส่วนได้

๑๐.๓ ความพร้อมด้านทรัพยากร

มีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร ได้แก่ ความพร้อมด้านบุคลากร ด้านระบบงาน และความพร้อมด้านระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้สำหรับการวิจัย บุคลากรที่สนับสนุนการวิจัยต้องมีความรู้และมีจำนวนเพียงพอในการประสานงาน ระบบงานต่างๆ จะต้องมีความคล่องตัวที่เอื้อให้นักวิจัยสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบฐานข้อมูลการวิจัยในปัจจุบันยังมีลักษณะกระจัดกระจายและไม่ทันสมัย ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการวิจัยในอนาคต จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการวิจัยที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลดังกล่าวในขอบเขตที่กำหนด มีการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลการวิจัยขององค์กรและภาคส่วนอื่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการประมวลผลปัญหาและถอดบทเรียนของการดำเนินงานในรูปแบบต่างๆ เพื่อจะนำไปพัฒนารูปแบบด้านปาล์มน้ำมันต่อไป

๑๐.๔ วัฒนธรรมการวิจัย

สร้างเสริมวัฒนธรรมการวิจัย เช่น ควรส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรต่างๆ ได้มีโอกาสร่วมในการทำวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านปาล์มน้ำมันตั้งแต่ขั้นตอนการเริ่มต้นการทำวิจัย โดยอาจร่วมแสดงความคิดเห็นต่อข้อเสนอการทำวิจัย และการร่วมวิจารณ์และเสนอแนะผลการวิจัย นอกจากนี้การเผยแพร่องค์ความรู้งานวิจัยไปสู่วงกว้างทั้งในประเทศและระดับสากล

๑๑. แนวทางการติดตามและประเมินผล

การขับเคลื่อนให้ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านปาล์มน้ำมัน บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลที่ควบคู่ไปด้วย โดยใช้การบริหารจัดการระบบวิจัยซึ่งเป็นกลไกในการติดตามและประเมินผลที่เป็นระบบ ดังนี้

๑๑.๑ การประเมินก่อนดำเนินการวิจัย (Ex-Ante Evaluation) เพื่อวิเคราะห์ถ่วงถ่วงข้อเสนองานวิจัยที่เหมาะสมและสอดคล้องตามยุทธศาสตร์การวิจัย

๑๑.๒ การติดตามผลระหว่างดำเนินการวิจัย (Ongoing Evaluation) เพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานที่เกิดจากการนำยุทธศาสตร์การวิจัยดังกล่าวไปปฏิบัติ ว่าสามารถตอบโจทย์ความต้องการได้อย่างถูกต้องหรือไม่

๑๑.๓ การประเมินผลหลังดำเนินการวิจัย (Ex-Post Evaluation) ของงานวิจัยที่หน่วยงานดำเนินการวิจัยเสร็จสมบูรณ์แล้ว โดยเฉพาะการประเมินผลความคุ้มค่าของการวิจัย เพื่อประเมินผลผลิตและ/หรือผลลัพธ์ของการวิจัยโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย และเป้าประสงค์/ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์การวิจัย